

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Андрійченко Надії Сергіївни «Адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – право

1. Актуальність теми дослідження

Розвиток України як демократичної та правової держави пов'язаний із низкою реформ, зокрема реформою правоохоронної системи держави. У 2014 році було оновлено повноваження і структуру органів прокуратури, органів внутрішніх справ та утворено Національне антикорупційне бюро України. У 2018 році розпочало діяльність Державне бюро розслідувань України, а впродовж 2014–2018 років в Україні посилювалися тенденції до створення єдиного правоохоронного органу щодо питань боротьби з фінансово-економічною злочинністю. Водночас істотна переоцінка суспільством ролі правоохоронних органів актуалізувала питання оцінювання ефективності їх діяльності, а саме вироблення й закріплення переліку критеріїв, за якими повинна визначатися ефективність чи неефективність правоохоронних органів, які забезпечують фінансово-економічну безпеку України, суб'єктів, які згідно з національним законодавством оцінюватимуть діяльність правоохоронних структур, засади залучення громадян до процесу встановлення ефективності правоохоронних органів тощо. Зазначене є підтвердженням відповідності обраної теми дисертаційного дослідження сучасним умовам розвитку суспільства і держави. Крім того недостатня теоретична розробленість питання оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України свідчить про актуальність теми та відповідно доцільність її комплексного дослідження.

2. Найсуттєвіші результати дисертації, їх достовірність і новизна, значення для теорії і практики

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексним правовим дослідженням адміністративно-правових засад оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України та визначення напрямків їх удосконалення. У результаті проведеного дослідження дисертантом особисто сформульовано низку нових наукових положень і висновків. Зокрема:

уперше:

– сформульовано авторське розуміння понять «оцінювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України», «ефективність діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України»;

– встановлено мету та завдання оцінювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки;

– запропоновано під адміністративно-правовим регулюванням оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України розуміти здійснюваний за допомогою закріпленої на законодавчому рівні сукупності адміністративно-правових норм владний вплив держави на суспільні відносини у сфері визначення відповідності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України їх призначенню, раціональному співвідношенню досягнутих ними результатів з обсягами використаних ресурсів та подальшого прийняття управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення виконання ними своїх завдань та функцій;

– визначено поняття «адміністративно-правові форми оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки» і класифіковано їх на: а) правові та неправові; б) внутрішні, зовнішні й змішані; в) попередні, проміжні та кінцеві;

удосконалено:

– критерії оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України: а) рівень громадської довіри до правоохоронних органів; б) рівень латентності фінансово-економічних злочинів у державі; в) професіоналізм співробітників правоохоронних органів; г) стан взаємодії правоохоронних органів між собою, з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, громадянами; г) економічність діяльності правоохоронних органів; д) рівень корумпованості правоохоронних органів;

– напрямки оптимізації підзвітності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України і визначення рівня громадської довіри до зазначених правоохоронних органів держави як форм оцінювання ефективності цих суб'єктів;

– пропозиції щодо вдосконалення механізму оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України;

дістало подальшого розвитку:

– характеристика правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України;

– специфіка атестації, внутрішнього аудиту, внутрішньої оцінки корупційних ризиків як форм оцінювання ефективності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України;

– особливості міжнародної експертної оцінки як форми оцінювання ефективності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України;

– узагальнення зарубіжного досвіду (США, Франція, Японія, Австрія, Італія, Шотландія, Велика Британія (крім Шотландії), Північна Ірландія) у сфері оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів.

Таким чином, отримані в дисертації нові науково-обґрунтовані результати значно поглиблюють існуючі знання про адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України, а також спрямовані на вдосконалення національного законодавства у цій сфері.

Методологічною основою дослідження є як загальнонаукові, так і спеціальні методи: логіко-семантичний, формально-юридичний, порівняльно-правовий, аналітичний.

Логіко-семантичний метод було використано для уточнення понятійного апарату, зокрема формулювання дефініцій: «адміністративно-правові форми оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України», «оцінювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України», «ефективність діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України», визначення мети та завдань, узагальнення критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1). Формально-юридичний метод уможливив аналіз адміністративно-правових засад оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України (підрозділи 1.1., 1.4). Порівняльно-правовий метод використано з метою з'ясування особливостей адміністративно-правових форм оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України (підрозділи 2.2–2.4), характеристики зарубіжного досвіду оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів (підрозділ 3.1). Аналітичний метод застосовано для виявлення напрямків удосконалення адміністративно-правових засад оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави й можливості використання досвіду зарубіжних держав в Україні (підрозділ 3.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації склали наукові праці фахівців у галузі філософії, загальної теорії держави і права, адміністративного права, фінансового права, інших галузевих правових наук, зокрема зарубіжних дослідників. Нормативною базою дисертаційного дослідження є Конституція України, міжнародні договори й угоди, акти національного законодавства, проекти законів та інших актів, що визначають адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної

безпеки України, законодавство низки зарубіжних країн, досвід яких може бути використаний в Україні. Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять узагальнення практики діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України, довідкові видання, статистичні матеріали, результати соціологічних досліджень – «Оцінка діяльності та необхідності проведення реформи системи правоохоронних органів, щодо захисту фінансової системи України» (2016), «Оцінювання діяльності правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки держави» (2019).

Обсяг узагальнених теоретичних та практичних матеріалів дозволяє стверджувати про достовірність і наукову обґрунтованість результатів виконаного дослідження.

Одержані результати дослідження становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес і можуть бути використані в:

– науковій діяльності – для розробки подальших напрямків удосконалення адміністративно-правових засад оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України (*Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження у наукову діяльність Сумського державного університету від 17.12.2019 р.*; *Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження у наукову діяльність Кримінологічної асоціації України від 17.12.2019 р.*);

– правозастосовній діяльності – для удосконалення практичної діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України;

– освітньому процесі – під час проведення занять та підготовки навчально-методичної літератури із дисциплін «Адміністративне право» й «Судові та правоохоронні органи»; вони вже використовуються під час проведення занять із зазначених дисциплін у Сумському державному університеті (*Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження у навчальний процес Сумського державного університету від 17.12.2019 р.*).

3. Відповідність дисертації зазначеній спеціальності

Дисертація присвячена дослідженню адміністративно-правових засад оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України. Як за змістом завдань дослідження, так і за характером їх розв'язання та отриманими результатами дисертація «Адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України» повністю відповідає спеціальності 081 – право. Крім того дисертаційне дослідження Андрійченко Н.С. виконано у межах науково-дослідних тем Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Удосконалення системи правоохоронних органів

щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки України» (номер державної реєстрації 0116U006814), «Система критеріїв зовнішнього моніторингу діяльності єдиного правоохоронного органу у сфері забезпечення фінансової та економічної безпеки держави» (номер державної реєстрації 0118U003575)

4. Кількість публікацій та повнота опублікування результатів дослідження

Основні положення дисертації викладені у 20 наукових працях, зокрема одній колективній монографії, 12 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, у тому числі 2 статтях, що індексуються в БД Scopus, 7 тезах на науково-практичних конференціях, що відповідає вимогам Наказу МОН «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220.

1. Kulish A. M., Rieznik O. M., Andriichenko N. S. Political corruption in Ukraine: monograph. Germany, 2018. 96 p. (Власний доробок 30%).

2. Андрійченко Н. С. Порівняльна характеристика Служби безпеки України та Федерального бюро розслідувань США як суб'єктів захисту фінансової системи держав. *Eurasian Academic Research Journal*. 2017. № 4 (10). С. 82–86.

3. Андрійченко Н. С. Підзвітність і підконтрольність Служби безпеки України як спеціального суб'єкта фінансової системи України. *Правові горизонти*. 2017. № 5 (18). С. 41–46.

4. Андрійченко Н. С. Кадрове забезпечення Служби безпеки України як суб'єкта захисту фінансової системи держави в умовах її реформування. *Запорізький електронний юридичний журнал*. 2018. № 2. URL: http://lsej.org.ua/2_2018/30.pdf.

5. Андрійченко Н. С. Актуальные вопросы оценки деятельности правоохранительных органов: отечественный и зарубежный опыт. *Leges Si Viate*. 2018. № 12/2. С. 6–9.

6. Андрійченко Н. С. Атестація як внутрішній критерій оцінювання діяльності співробітників правоохоронних органів України, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 3. С. 7–11.

7. Andriichenko N. A step forward improvement of police performance assessment as a subjects of combating financial and economic crimes: experience of Ukraine and Slovakia. *Bratislava Law Review*. 2018. № 2. P. 127–136.

8. Kulish A., Andriichenko N., Reznik O. A step forward in the minimization of political corruption in financial support of political parties: the experience of Ukraine and Lithuania. *Baltic Journal of Law & Politics*. 2018. Vol. 11, No. 1. P. 108–130 (Scopus). (Власний доробок 30%).

9. Андрійченко Н. С. До питання класифікації критеріїв оцінювання ефективності правоохоронних органів, які забезпечують фінансово-економічну безпеку держави. *Правові горизонти*. 2019. № 14 (27). С. 49–54.

10. Андрійченко Н. С. Адміністративно-правові форми оцінювання ефективності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2019. № 56. Том 2. С. 7–11.

11. Андрійченко Н. С. Удосконалення адміністративно-правового механізму оцінювання ефективності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2019. № 3. С. 139–146.

12. Резнік О. М., Андрійченко Н. С. Участь громадян у підвищенні ефективності правоохоронних органів як суб'єктів захисту фінансово-економічної безпеки України. *Проблеми законності*. 2019. № 147. С. 176–186. (Власний доробок 50%).

13. Vakulyk O. O., Andriichenko N. S., Reznik O. M., Volik V. V., Yanishevskaya K. D. International aspects of a legal regulation in the field of financial crime counteraction by the example of special services of Ukraine and the CIS countries. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2019. Vol. 22, Issue 1. 8 p. (Scopus). (Власний доробок 30%).

14. Andriichenko N. The issues of the protection of human and citizens' economic rights and freedoms by the Security Service of Ukraine as a subject of the protection of state's financial system. *Human rights: theory and practice: materials of the First International educational and scientific forum (Poland, January 23–24, 2017)*. London, 2017. P. 155–158.

15. Андрійченко Н. С. Принципи організації та діяльності Служби безпеки України як спеціального суб'єкта фінансової системи України. *Теорії та новації юридичної науки: минуле, сучасне, майбутнє* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2017 р.). Одеса, 2017. 848 с.

16. Андрійченко Н. С. Становлення Служби безпеки України як спеціального суб'єкта фінансової системи України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2-х ч. (м. Суми, 18–19 травня 2017 р.). Суми, 2017. Ч. 2. 356 с.

17. Андрійченко Н. С. Рівень громадської довіри як критерій оцінювання діяльності правоохоронних органів. *Urgent problems of law on the modern stage of statehood development* : proceedings of the International and practice conference (Lublin, October 20–21, 2017). Lublin, 2017. P. 1. P. 148–150.

18. Андрійченко Н. С. Окремі аспекти визначення критеріїв оцінювання діяльності правоохоронних органів України. *The development of legal sciences: problems and solutions* : proceedings of the International scientific-practical conference (Kaunas, April 27–28, 2018). Kaunas, 2018. 184 p.

19. Андрійченко Н. С. Мета та завдання оцінювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів захисту фінансово-економічної безпеки України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2-х ч., (м. Суми, 18–19 травня 2018 р.). Суми, 2018. Ч. 2. С. 227–230.

20. Андрійченко Н. С. Правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів України як суб'єктів забезпечення

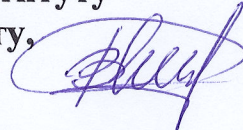
фінансово-економічної безпеки України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. : у 2-х ч. (м. Суми, 23–24 травня 2019 р.). Суми, 2019. Ч. 2. 358 с.

5. Висновок

Вважати, що подана дисертація Андрійченко Надії Сергіївни на тему «Адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України» за своїм науковим рівнем, актуальністю виконаних досліджень, практичним значенням, обсягом і оформленням повністю відповідає вимогам передбачених п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії від 06.03.2019 року щодо дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – право.

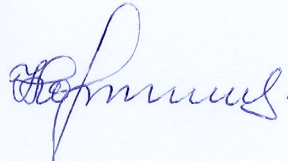
Рецензенти:

Завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету, доктор юридичних наук, професор

В.В. Пахомов

Доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету, кандидат юридичних наук, доцент

М.І. Логвиненко